سەروتار

بەرەو هەرێمی کوردستانێکی نوێ

جەواد قادر

سیستەمی نێودەوڵەتی و بارودۆخی ناوچەی ئێمە لەبەردەم گۆڕانکاریی ڕیشەیی و فراواندان. گۆڕانی دیمۆگرافیی جیهانی، فرەجەمسەربوونی سیستەمی نێودەوڵەتی، قەیرانی وزە و دارایی، کۆرۆنا و یەکلاکردنەوەی کێشەکانی ڕۆژئاوا و ڕووسیا لە سەر خاکی ئۆکراینا لێکەوتە و هاوکات هۆکارە سەرەکییەکانی ئەم بارودۆخەن.

ئەم سیستەمە نێودەوڵەتییە جیاوازەی ئێستا، کە بەرهەمی بەریەککەوتنی ڕوو لە هەڵکشانی جەمسەرەکانە (ڕۆژئاوا-چین)، مەرجی زۆر ڕوونی ئابووری، سیاسی و سەربازیی لەگەڵ خۆیدا هێناوە. ئەو مەرجە جیاوازانە لاوازبوونی جیهانگەراییان (گلۆبالیزم) لێ کەوتووەتەوە و سیستەمی ئابوورییان بەرەو ململانێیەکی توندتر بردووە. ئەمە لەپێناو سەرچاوە نێوکیشوەرییەکانی وزە، بازاڕی کار و ناوچەی هەژموونندا (هاس و کوپچان: ٢٠٢١)

ناوچەی ئێمە لە گۆڕانکاریی بنەڕەتیی جیۆپۆلیتیکی و جیۆئیکۆنۆمی بە دوور نابێ، کە تێیدا گۆڕانکاریی دیمۆگرافی دەبێتە بناغەی دیاریکردنی توانای لایەنەکان. ئەم گۆڕانە ڕیشەییانە کۆمەڵێک دەرفەت و مەترسییان بۆ هەرێمی کوردستان دروست کردووە کە چۆنیەتی مامەڵەکردن لەگەڵیاندا دەتوانێت ڕێڕەوی مێژوویی هەرێمەکە لە سەدەی بیستویەکدا دیاری بکەن. ئەم مەترسی و دەرفەتانە ڕاستەقینەن و لە یەک کاتدا دەتوانن کورد بخەنەوە ناو یان دەرەوەی مێژووی ئەم سەدەیەوە. (بلانش: ٢٠٢٣)

ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لە ناوچەیەکی جیۆستراتیژیی گرنگدا هەڵکەوتووە و خاوەنی سەرچاوەی سروشتیی دەوڵەمەند و ڕێگای گونجاوی بازرگانییە و بۆ لەمەولایش دەکەوێتە ناو ڕکابەری و پێکدادانی جیهانییەوە. هاوکات هەرێمی کوردستان بەو پشتیوانییە نێودەوڵەتییەی کە هەیەتی، زەمینەی گەورەی بۆ خۆپاراستن و بەهێزبوون، گەشەی زیاتر و مسۆگەرکردنی ئاسۆیەکی باشتر بۆ نەوەکانی داهاتووی هەیە. دابینکردنی هەلی کار و زەمینەی پێشکەوتن بۆ توێژی گەورەی گەنج دەبێتە ئەرکی سەرەکیی ئەم پرۆسەیە.

مەرجی سەرکەوتن لەم پرۆسەیەدا بریتییە لە سەروەریی یاسا لە وڵاتەکەدا، بۆ ئەوەی تواناکانی حکوومەت بخرێنە خزمەت بەهێزکردنی ئابوورییەکی زیندوو و داهاتوو بۆ ئەم ژمارە زۆرەی گەنجان دابین بکات. سیستەمێکی یاساسەروەر لە توانایدا دەبێت ئابووریی کوردستان پێش بخات و بە ئابووریی جیهانییەوە گرێی بدات و، بەم شێوەیە زەمینەی ڕێککەوتنی ستراتیژی لەگەڵ هاوپەیمانان فەراهەمتر بکات. ڕەوتێکی لەم جۆرە، لە بەرامبەر نەیارانیدا هێز و توانای بەرگری و بەربەرچدانەوە دەداتە هەرێمی کوردستان.

گۆڤاری ئەنستیتۆ مەبەستیەتی ببێتە هۆکارێک بۆ گەیشتن بەو ئامانجە نیشتمانییانە، کە تێیدا سیاسەت پشت بە زانست ببەستێت.

دەستەی بەڕێوەبەرایەتیی ئەنستیتۆی توێژینەوە و گەشەپێدان- کوردستان

سەرۆ قادر
بەڕێوەبەری گشتیی ئەنستیتۆ

د. نارین ئاکرەیی
بەڕێوەبەری پرۆگرامەکانی توێژینەوە

حوسێن کوردنەژاد
بەڕێوەبەری پرۆگرامی ئابووری

د. هاشم ئەحمەدزادە
بەڕێوەبەری پرۆگرامی فەرهەنگ و ئێتنیسیتە

دونیا مەردان
بەڕێوەبەری پرۆگرامی پرسە کۆمەڵایەتییەکان

گۆڤاری ئەنستیتۆ

سەرنووسەر
جەواد قادر
جێگری سەرنووسەر
نووری بێخاڵی
بەڕێوەبەری تەکنیک و هونەری
کامەران ئەحمەد عەزیز
دیاکۆ قەیومی
ڕێکخستنەوەی زمان
هێما نیازی حەمەعەزیز